

det staa der ikke. (Broch: Det er en Selvfølge!). Derfom det høttærede Medlem, som afbryder mig, vil opfriske den nævnte Rancellifrivelse i Samlingen af 1791 i sin Erindring, vil han med mig erkjende, at den ikke siger noget Saadant (Afbrydelse af Broch); saalænge jeg har Ordet, ønsker jeg iøvrigt at beholde det uforstyrret.

Jeg har endnu kun et Par Ord at rette til det meget ærede 1ste Medlem for Kjøbenhavn (Madvig). Det meget ærede Medlem udtalte, at det var vitterligt, at der forelaa Misbrug, og at det var disse Misbrug, som man vilde søge at forhindre for Fremtiden igjennem Lovforslaget, men at man selvfølgelig ikke maatte gjøre dette Indskrænkninger større, end der var nødvendigt for at forhindre de omtalte Misbrug. Jeg skal nu ikke trætte det ærede Thing med yderligere gaaende Details. Men jeg vil i den Anledning kun anbefale det ærede Medlem med Opmærksomhed at gennemlæse Lovforslaget for at se, hvor mangfoldige Bestemmelser i Lovforslaget der ikke kunne bringes ind under Begrebet om at forhindre disse vitterlige Misbrug. — Det ærede Medlem havde til en vis Grad, men heller ikke mere end til en vis Grad, Ret i, at Benyttelsen af Omfordelingsretten er tiltagen stærkt netop i den nyere Tid. Jeg tror imidlertid at kunne sige med Bestemthed, efter de Optegnelser, som jeg ifor havde gjort fra de statistiske Tabeller, og som jeg meddelte her — jeg har forgjæves nu søgt notere Optegnelser derom — at Gjennemsnitsforvelet af Landets Fæstegaarde er meget betydelig større end Gjennemsnitsforvelet af Landets Selveiergaarde. Dette tyder dog ikke paa nogen særdeles stærk Benyttelse af Omfordelingsretten fra Godseiernes Side, navnlig naar man erindrer, at Godseierne uden Bevilling have kunnet gaa ned til een Ed Hartkorn, medens Selveierne ikke have kunnet komme ned under 20 Eder. Land boniteret Jord eller omtrent 4—5 Eder Hartkorn, medmindre de have faaet særlig Bevilling dertil. Jeg tror, som sagt, at det ærede Medlem kun til en vis Grad havde Ret i sine Uttringer. Derfom jeg skulde betegne en Tid som den, paa hvilken mere end til nogen anden Tid Omfordelingsretten var bleven benyttet af Gods-

eierne, da ligge denne Tid længere tilbage! Det er en Selvfølge, at Godseierne ganske særlig vare henviste til efter Udskiftningen gennem Benyttelse af deres Omfordelingsret, af den naturlige Ret til at henlægge Jorderne i de Jordbrug, hvor de mest passende horte hjemme, at søge at bøde paa de meget væsentlige Mangler ved Udskiftningen. Det er altsaa ganske naturligt, at man i den Periode, der fulgte efter Udskiftningen, det vil dog sige, efterhaanden som de gamle Fæsteforhold løb ud, og efterhaanden som Ederne bleve saaledes, at Godseierne overhovedet kunde gjøre Noget ud af deres Fæstegods, søgte at bøde paa Ulemperne ved Udskiftningen igjennem en Omdeling af det, der horte under Godset. Jeg tror, at det ærede Medlem imidlertid vil erkjende, at denne Benyttelse af Omdelingsretten var berettiget. I den nyere og allernyeste Tid er Omdelingsretten ganske vist atter bleven benyttet endel. Men den er navnlig bleven benyttet samtdig med Salgene af Gods; den er bleven benyttet, for at det, der blev tilbage efter Salget af det egentlige Fæstegods, ikke skulde staa som en lemlestet, en uformelig Eiendom; den er saaledes bleven benyttet, med eet Ord, for at afrunde den Eiendom, som Godseieren vilde beholde tilbage efter Salget af Fæstegodset. Jeg tror, at det ærede Medlem idetmindste vil finde, at ogsaa denne Benyttelse af Godsseiernes Omdelingsret har været berettiget og rigtig. Jeg tror, at det Motiv, der har frembragt denne Art af Omdeling, paa Godserne, ogsaa har en almindelig Tilslutning her, og at man netop glæder sig over, at dette Motiv har været tilstede. Med Hensyn til den anden Maade, hvorpaa Omdelingsretten skal være bleven benyttet, nemlig til derigjennem at skabe større Ulsbrug, da horte jeg vel for af den høttærede Indenrigsminister, at der dog skulde være mere end een Godseier her i Landet, der havde benyttet den paa denne Maade. Jeg er imidlertid dog ganske overbevist om, at denne dens Benyttelse for det langt, langt overveitende Antal af Landets Godseiere er en ganske splinterny Opfindelse. De have ikke anet, at man indenfor Lovens Grændse kunde foretage noget